

Dionüüsoslik barokk Mustoneni pidustustel

KRISTEL PAPPEL
muusikateadlane

Festival "MustonenFest - Barokk!?"
27. jaanuar - 4. veebruar.

Georg Friedrich Händeli "Julius Caesar"
RO Estonias, "Crazy Opera" Estonia talveaias,
kammerorkester Moskva Virtuuosid, Rustavi
koor, segakoor Latvija, Gemma Bertagnolli,
"21. sajandi Bach" (Jazz Trio Iisraelist ja Art
Jazz kvartett Eestist ning festivali ansambel) ja
galakontsert.

Kunstiline juht Andres Mustonen, kes üht-
lasi dirigeeris ja mängis paljudes koosseisudes
viulit.

Nüüdsed Mustoneni pidustused väärised oma nime nii vormilt kui ka sisult. Mustonen oli ühtägu nagu oma muusikutest külalisi võõrustav vürst, tseremooniameister, kapellmeister ja viiulisolist. Ta naudib muusikategemist ise ja jagab oma vaimustust publikuga. Nii nagu on laienenud Mustoneni repertuaar, on laienenud ka ta kuulajaskond. Publik on kaasa haaratud helikunstniku ehedast, peaaegu et kehaliselt tajutavast energiavoost, laseb end mõjutada baroki ekstaatilistest rütmikordustest ja retoorilistest lialdustest, avastab koos Mustoneni ja ta sõpradega ühisosi baroki ja džässini ning 20. sajandi klassika (Henze, Ligeti jt) vahel või kõrvutab Bachi teoseid ja nende tänapäevaseid tõotlusi. Mustonen liigub vabalt ühest stiiliruumist teise (lisaksin siia festivaliväliselt näiteks ka tema ja Ivo Sillamaa detailselt läbi töötatud tõlgendused Beethoveni viiulisonaatidest), selle vabaduse alus on aga väga selge: aastakümnetepikkune tegelemine varase muusikaga, nii et see on lahustunud interpreedi muusikalises arusaamas ja tõlgendusviisis. Vanemal põlvkonnal on kindlasti mees üks 1970. aastate keskel ilmunud topeltplaat keskaja muusikast (gregooriuse laul, varane polüfonia, "Taanieli mäng"), Hortus Musicuse esimene. Selline muusika pani aluse Mustoneni ja Hortuse järgmistele "keeleõpingutele". Seetõttu on Mustoneni baroklikes variatsioonides säilinud ajastuteadlik lähenemine, näiteks fraseerimises, artikulasioonis.

Väga hea näide niisuguse vabaduse ja teadlikkuse ühendamisest olid 2. veebruari Mustpeade maja kontserdil mängitud instrumentaalteosed, eriti Vivaldi trionsonaat d-moll "La Follia". Kahe viiuldaja (Elar Kuiv ja Andres Mustonen) virtuoossus, kuulsa teema maagilised kordusringid löid kaasakiskuva terviku. Kontserdi peakülaline Gemma Bertagnolli Itaaliast köitis

Mustonen liigub vabalt ühest stiiliruumist teise, selle vabaduse aluseks on aga aastakümnetepikkune tegelemine varase muusikaga, nii et see on lahustunud interpreedi muusikalises arusaamas ja tõlgendusviisis.

Pöörane barokk, pöörane ooper. David Sebba ja Irit Rub "Crazy Opera" reklaamfotol.
FOTO EESTI KONTSERT

Vivaldi ja Händeli soolokantaatides uhkete koloratuuridega ja afektirohke, "kõneleva" musitseerimisviisiga. Sellise barokitunnetuse tulevargi taustal jäi kammerorkestri Moskva Virtuosiid esinemine üheplaani jaoks. Kahtlemata mõjutas sellist muljet ka orkestri juhi Juri Bašmeti ootamatu haigestumine. Mõtlemata pani aga see, et ilma Bašmeti juhendamiseteta ei olnud orkestril harjumust üksteist kuulata, Bachi Brandenburgi kontsertide esitamisel ei tajutud muusika struktuuri ansambliiselt. See-eest solistide mänguteh-

nilisi oskusi tuleb muidugi imetleda.

Pöörane barokk, pöörane ooper – "Crazy Opera" oli "MustonenFesti" üks üritusi Estonia talveaias: kaks interpreeti (pianist ja laulja) lahkasid vaimukalt ja skalpelli teravusega ooperizänrit ja selle klišeesid, olles nagu samal ajal teatrisaalis kulgenud "Julius Caesarit" sõbralik paroodia. Barokiga kaasnev teaterlikkus on Mustonenile ja Hortuse esinemistele olnud ikka lähedane ning millalgi pidi Mustonen ju päris teatri jõudma – nüüd siis Rahvusoperis Händeli "Julius Caesarit" dirigeerides. Estonia lavastusest kirjutab käesolevas ajakirjas lähemalt Maarja Kindel, mina ütlesin veel vaid paar sõna orkestri kohta. Orkester esitas Händeli muusikat karakterselt, selge fraseerimise ja terava rütmitajuga. See oli jõuline ja ergas Händel, nii et Estonia orkestriga võib igati rahule jääda. Esietendusel näis küll, et I vaatuses orkester justkui otsis sobivat kõla, mis ei mõjuks kuivalt ega agressiivselt ning ei matakts lauljaid, aga II vaatuses see leiti. Ja loomulikult ei saa siin mööda efektsest stseenist, kus Caesar laulab saalis orkestribarjääri juures vallutat "linnulaulu-ariat" ("Se in fiorito"), partneriks Mustonen viiulisolistina.

Ülevoolavalt dionüüoslik "MustonenFest"!